

مطالعه ساختاری و محتوایی قالبچه تصویری بختیاری

۱. افسانه قانی

چکیده:

یکی از طرح‌هایی که در برخی قالبی مناطق مختلف کشور بافته شده است، طرح‌های تصویری هستند که به موضوعات متفاوتی همچون تصاویر پادشاهان و مشاهیر، داستانی یا ادبی، تاریخی، مذهبی و یا توصیف مناظر اشاره داشته‌اند یا می‌پردازند که اغلب این طرح‌های تصویری جنبه روایتگری دارند و از نقوش فیگوراتیو (انسانی و جانوران) یا اشیاء بیجان و طبیعت استفاده می‌شود. اما بیشترین قالبی‌های تصویری تأثیر زیادی از مضامین ادبی به خصوص داستان‌های خمسه نظامی گرفته‌اند که با صحنه پردازی‌هایی بر پهنه برخی قالبی‌ها و در این مبحث قالبچه بختیاری داشته است. لذا این مقاله سعی در پاسخ به این سوال دارد که قالبچه تصویری بختیاری از نظر ساختار و محتوا در بردارنده چه مضامینی است؟ روش انجام این پژوهش توصیفی-تاریخی است و نمونه مطالعاتی قالبچه تصویری به ابعاد ۱۱۶ در ۲۰۲ سانتی‌متر بافته شده به تاریخ ۱۹۳۰ میلادی است. نتیجه‌گیری نشان داد که هنرمند قالبیاف با بازنمایی داستان صحنه شکار خسرو و شیرین بر روی این قالبچه، نمونه‌ای را به وجود آورده که مضمونی یکسان و بازنمودهایی متفاوتی در قالبی‌های دیگر دارد. نقوش آورده شده بر پهنه این قالبچه با فاصله‌هایی یکسان و بدون هیچگونه عمق‌نمایی تصویر شده‌اند. تصاویری تخت که بافنده در برخی از قسمت‌های آن سعی در ایجاد سایه روشن داشته اما موفقیت‌چندانی کسب نکرده است.

کلید واژه‌ها: ساختار، محتوا، بختیاری، قالبچه تصویری، خسرو و شیرین